

Dosarul nr. 2r-246/24
2-17189738-01-2r-03012024

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: D. Tricolici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: I. Secrieru, M. Anton, V. Cotorobai)

D E C I Z I E

19 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Larisa Matiacupova,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalii Ponomarev,
succedat în drepturile procedurale de Larisa Matiacupova împotriva lui Andrei
Nazar, intervenient accesoriu notarul Corina Zara cu privire la repunerea în termen
și declararea nulității relative a testamentului,

împotriva încheierii din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost restituită, ca fiind depusă în afara termenului legal, cererea de apel depusă de
Larisa Matiacupova, împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 21 iulie 2017, concretizată la 29 ianuarie 2018, Vitalii Ponomarev a depus
cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Nazar, intervenient accesoriu
notarul Corina Zara, solicitând repunerea cererii de chemare în judecată în termenul
de prescripție, declararea nulității relative a testamentului nr.7623 din 13 septembrie
2010, autentificat de notarul Corina Zara, cu dezmoștenirea lui Andrei Nazar de
bunul imobil obținut de la Valentina Craveț în baza testamentului (f. d. 2-4, 52-54,
vol. I).

Prin încheierea protocolară din 31 ianuarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Centru, Vitalii Ponomarev a fost înlocuit în proces cu succesorul în drepturi cu
Larisa Matiacupova, în legătură cu decesul reclamantului la data de 19 iulie 2019
(f. d. 202, 212-verso, vol. I),

Prin hotărârea din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost
cererea succesorului în drepturi procedurale al defunctului Vitalii Ponomarev, Larisa
Matiacupova cu privire la repunerea în termen, ca neîntemeiată.

A fost respinsă respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Vitalii
Ponomarev, succedat în drepturile procedurale de Larisa Matiacupova împotriva lui
Andrei Nazar, intervenient accesoriu notarul Corina Zara cu privire declararea
nulității relative a testamentului, ca fiind tardivă.

S-a încasat de la Larisa Matiacupova în beneficiul lui Andrei Nazar suma de 5 000 (cinci mii) de lei, cu titlu de cheltuielile de asistență juridică (f. d. 41, 44-50, vol. II).

La 03 mai 2023, prin intermediul poștei electronice, Larisa Matiacupova, reprezentată de avocatul Anatolie Lupașcu, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea (f. d. 53-54, vol. II).

Prin încheierea din 24 august 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea depusă de Larisa Matiacupova, reprezentată de avocatul Anatolie Lupașcu cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

Nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Larisa Matiacupova, reprezentată de avocatul Anatolie Lupașcu și s-a comunicat apelantei despre necesitatea lichidării neajunsurilor la depunerea apelului, anume: prezentarea prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău a cererii de apel nemotivate în original, cu semnătura olografă, cererii de apel motivate pe suport de hârtie cu atâtea copii câți participanți la proces sunt, plus câte o copie pentru instanța de apel și originalul dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 1775 de lei, fiindu-i acordat pentru aceasta termen de 15 zile de la data recepționării încheierii (f. d. 60-63, vol. II).

La 10 octombrie 2023, Larisa Matiacupova a declarat apel motivat împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea, prezentând dovada de plată a taxei de stat (f. d. 69-72, vol. II).

Prin încheierea din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită, ca fiind depusă în afara termenului legal, cererea de apel depusă de Larisa Matiacupova, reprezentată de avocatul Anatolie Lupașcu, împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen de declarare a apelului (f. d. 75-77, vol. II).

La 27 decembrie 2023, Larisa Matiacupova a declarat recurs împotriva încheierii din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel (f. d. 84-87, vol. II).

În motivarea recursului, a invocat că despre încheierea din 24 august 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, a cunoscut la 28 septembrie 2023, când s-a prezentat la greșierul instanței de apel, pentru a se interesa despre soarta dosarului său, deoarece cunoștea despre faptul că Anatolie Lupașcu nu are împuterniciri pentru a-i reprezenta interesele în prezenta cauză.

Respectiv, toate neajunsurile au fost înlăturate în interiorul termenului de 15 zile acordat prin încheierea din 24 august 2023 a Curții de Apel Chișinău și anume de la momentul aducerii la cunoștință a încheierii.

Cu toate acestea, deși mandatul avocatului Anatolie Lupașcu a expirat în luna septembrie 2023, acesta nu a întreprins niciuna din obligațiile ce îi reveneau în raport cu clientul Larisa Matiacupova.

În continuare, Larisa Matiacupova, cunoscând despre faptul că Anatolie Lupașcu nu mai are împuterniciri pentru a o reprezenta pe marginea prezentei cauze, la 28 septembrie 2023, s-a prezentat la Curtea de Apel Chișinău, a aflat la ce

judecător a fost repartizată sa în ordine de apel și respectiv a mers la grefiera acestuia, unde i s-a înmănat încheierea din 24 august 2023 a Curții de Apel Chișinău, adică s-a interesat de soarta dosarului și a întreprins toate măsurile necesare.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei, rezultă că copia încheierii recurate a fost recepționată de către Larisa Matiacupova la 15 decembrie 2023, fapt confirmat prin recipisă (f. d. 83, vol. II).

Astfel, se constată că recurenta Larisa Matiacupova s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 27 decembrie 2023, în termenul legal.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel, din motivele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la 03 mai 2023, prin intermediul poștei electronice, Larisa Matiacupova, reprezentată de avocatul Anatolie Lupașcu, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f. d. 53-54, vol. II).

În conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu art. 365 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul. Elementele cererii de apel prevăzute la alin. (1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 24 august 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea depusă de Larisa Matiacupova, reprezentată de avocatul Anatolie Lupașcu cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Larisa Matiacupova, reprezentată de avocatul Anatolie Lupașcu și s-a comunicat apelantei despre necesitatea lichidării neajunsurilor la depunerea apelului, anume: prezentarea cererii de apel nemotivate în original, cu semnătura olografă, cererii de apel motivate pe suport de hârtie cu atâtea copii câți participanți la proces sunt, plus câte o copie pentru instanța de apel și originalul dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 1 775 de lei, fiindu-i acordat pentru aceasta termen de 15 zile de la data recepționării încheierii (f. d. 60-63, vol. II).

La 10 octombrie 2023, Larisa Matiacupova a declarat apel motivat împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea uni noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea, prezentând dovada de plată a taxei de stat (f. d. 69-72, vol. II).

Faptul că apelul motivat din 10 octombrie 2023 a fost depus de către Larisa Matiacupova anume în vederea executării indicațiilor stabilite prin încheierea din 24 august 2023 a Curții de Apel Chișinău, se confirmă inclusiv prin nota de subsol indicată în cererea de apel motivată (f. d. 69).

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 100 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sunt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.

În temeiul normelor legale enunțate, instanța de apel a expedit copia încheierii 24 august 2023 a Curții de Apel Chișinău, la data de 12 septembrie 2023 la adresa electronică a reprezentantului apelantei, avocatul Anatolie Lupașcu, care, de altfel, a fost utilizată de către însuși reprezentantul apelantei pentru depunerea cererii de apel nemotivate (f. d. 63, vol. II) – lupascu_anatol@yahoo.com, fapt ce se atestă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 65, vol. II).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că confirmarea expedierii documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice, anexat la materialele cauzei.

Extrasul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc.

Instanța de recurs reține că, cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații

cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că astfel de mențiuni de eroare tehnică, odată cu expedierea actului judecătorești la adresa electronică a reprezentantului Larisei Matiacupova, avocatul Anatolie Lupașcu, lipsesc.

Drept urmare, acțiunile instanței de apel cu privire la expedierea copiei încheierii din 24 august 2023, se încadrează pe deplin în rigorile prevăzute la art. 100 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă.

Având în vedere că încheierea din 24 august 2023 a Curții de Apel Chișinău, trimisă destinatarului prin poșta electronică, se consideră recepționată în ziua expedierii, termenul de 15 zile, stabilit de către instanța de apel pentru remedierea neajunsurilor din cererea de apel, a început să curgă la data de 13 septembrie 2023, ziua imediat următoare comunicării actului judecătoresc și a expirat la 27 septembrie 2023 (zi de miercuri).

Cu toate acestea, se constată că apelul motivat și dovada de achitare a taxei de stat au fost prezentate de către Larisa Matiacupova doar la 10 octombrie 2023 (f. d. 69, vol. II), respectiv, partea apelantă nu a executat în termen indicațiile stabilite prin încheierea instanței de apel din 24 august 2023.

Cu referire la argumentele invocate în cererea de recurs, precum că despre încheierea din 24 august 2023 a Curții de Apel Chișinău, a cunoscut doar la 28 septembrie 2023, când s-a prezentat la greșierul instanței de apel, pentru a se interesa despre soarta dosarului său, Completul de judecată le apreciază critic, or, după cum a fost indicat *supra*, instanța de apel și-a îndeplinit obligația de înștiințare a actului de procedură prin expedierea acestuia în adresa reprezentantului apelantei, prin intermediul poștei electronice, la 12 septembrie 2023.

Totodată, Completul de judecată nu poate reține nici alegațiile invocate în recurs, precum că avocatul Anatolie Lupașcu nu are împuterniciri pentru a-i reprezenta interesele în prezenta cauză, or, pe lângă faptul că aceste susțineri au caracter pur declarativ și nu se confirmă prin niciun înscris anexat la materialele cauzei, se va nota că partea în proces este obligată să-și valorifice cu diligență și bună-credință drepturile procedurale chiar și atunci când reprezentanții acesteia, din anumite motive, omit să acționeze în interesele lor.

Corespunzător, Completul de judecată subliniază că faptul neexecutării în termen nici de către Larisa Matiacupova și nici de către reprezentantul său, avocatul Anatolie Lupașcu, a indicațiilor instanței de apel stabilite prin încheierea din 24 august 2023, nu poate fi imputat instanței de judecată.

În context, apelanta avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CtEDO (cauza *Van Harn v. Germania*, 11 septembrie 2007), de a-și proteja drepturile de acces la instanță prin valorificarea dreptului său la o cale de atac, cu respectarea exigențelor legale.

Relevantă speței prezintă prevederile art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de

drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurenta a neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele invocate în recurs sunt neîntemeiate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Larisa Matiacupova.

Se menține încheierea din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalii Ponomarev, succedat în drepturile procedurale de Larisa Matiacupova împotriva lui Andrei Nazar, intervenient accesoriu notarul Corina Zara cu privire la repunerea în termen și declararea nulității relative a testamentului.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni